

EU-Mercosur handelsakkoord – strategische samenwerking in een nieuwe geopolitieke realiteit

Steun van Nederland voor dit akkoord van groot belang!

Maandag 1 september 2025 – t.b.v. rondetafelgesprek Tweede Kamer 10 september 2025

Geopolitiek is terug

De geopolitieke realiteit is grimmig. De oorlogen in Oekraïne en het Midden-Oosten, China's assertieve houding en het onvoorspelbare Amerikaanse handelsbeleid laten zien dat het belang van handelspolitiek voor bedrijven groter is dan ooit. Het gaat niet meer alleen om economische groei, maar ook om veiligheid, strategische autonomie en minder afhankelijkheid van kwetsbare of onbetrouwbare partners. Het gaat dus om weerbaarheid van samenleving én economie.

Europa moet betrouwbare partnerschappen sluiten met gelijkgestemde regio's. Zuid-Amerika – via het Mercosur-akkoord (Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay) – is hiervoor cruciaal.

Meer dan handel, ook grondstoffen

Het Mercosur-akkoord is meer dan handel. Het helpt ook onze afhankelijkheid van China te verkleinen. Denk aan lithium, essentieel voor batterijen, en niobium, onmisbaar voor staal, supergeleiders en zelfs raketten. Argentinië levert 12 procent van de wereldwijde lithiumproductie, Brazilië is de grootste leverancier van niobium. Dit verdrag geeft ons betere toegang tot die grondstoffen, op een manier die past bij onze duurzaamheidsdoelen.

Toegang tot een grote markt

Nederland is een handelsland. Meer dan 30 procent van ons inkomen verdienen we over de grens. Een flink deel van het geld dat we over de grens verdienen investeren we in goede zorg, veiligheid en onderwijs. Voor een klein land met 18 miljoen inwoners is toegang tot grotere markten cruciaal. Zeker voor het mkb is export vaak het verschil tussen stilstaan of doorgroeien. Handelsverdragen helpen: ze verlagen invoertarieven, zorgen voor eerlijke spelregels en maken zakendoen over grenzen makkelijker. Het Mercosur-akkoord biedt toegang tot een markt van 700 miljoen mensen. Dat levert Nederland op termijn bijna 250 miljoen euro extra groei op (bron: SEO-onderzoek 2025).

Tegelijkertijd worden gevoelige Europese landbouwsectoren beschermd via quota en invoerbeperkingen. Import van Mercosur-rundvlees en kippenvlees blijft gecontroleerd, het gaat in beide gevallen slechts om ongeveer 1,5% van de totale EU-consumptie.

Aandachtspunten: milieu en klimaat en arbeidsrechten

Een belangrijke zorg betreft milieu en klimaat, zo is de vrees dat het akkoord ontbossing in de Amazone in de hand zou werken.

Het akkoord bevat:

- Een duurzaamheidshoofdstuk en een aanvullend instrument voor klimaat, arbeidsrechten en biodiversiteit.
- Een rebalancing mechanism: als Mercosur-landen klimaat- of bosbehoudsverplichtingen niet nakomen, kan de EU proportionele tegenmaatregelen instellen. Dit versterkt de handhaving en geeft Europa controle.

Het alternatief – géén akkoord – betekent geen bindend kader om afspraken te maken over klimaat, ontbossing en mensenrechten. Met het Mercosur-akkoord krijgt de EU juist instrumenten om naleving van klimaatafspraken zoals over ontbossing af te dwingen. Zonder akkoord ontbreekt dit.

Mercosur-exporteurs moeten voldoen aan alle EU-standaarden (kwaliteit, dierenwelzijn, voedselveiligheid). Strikte quota beschermen kwetsbare sectoren. Het akkoord biedt daarnaast een structureel kader voor dialoog en sancties bij schendingen.

Een strategisch instrument

Het EU-Mercosur akkoord is geen traditioneel handelsakkoord, maar een strategisch instrument:

- Het versterkt de geopolitieke positie en weerbaarheid van Europa.
- Het verzekert toegang tot kritieke grondstoffen.
- Het vergroot onze economische groei en exportkansen.
- Het creëert bindende afspraken over duurzaamheid en mensenrechten.

Voor Nederland, als handelsland dat ruim 30% van zijn inkomen over de grens verdient, is ratificatie van dit akkoord essentieel voor onze brede welvaart en strategische autonomie.

Handelsverdragen zoals met de Mercosur-landen zijn van groot van strategisch belang voor Nederland. Ze zorgen niet alleen voor economische groei, maar versterken ook onze internationale positie, vergroten onze weerbaarheid en leggen de basis voor langdurige samenwerking in een wereld die steeds meer onder druk staat.

Het is daarom belangrijk dat Nederland dit verdrag steunt.

Senior beleidsadviseur handelspolitiek VNO-NCW en MKB-Nederland
Marhijn Visser – mvisser@vnoncw-mkb.nl